

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ

УДК 343.35:35.08]:340.134(477)
DOI <https://doi.org/10.32838/TNU-2707-0581/2022.2/08>

Макаренко О.Л.
Запорізький національний університет

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Коломоєць Т.О.
Запорізький національний університет

ВИЗНАЧЕННЯ ШЛЯХІВ РЕФОРМУВАННЯ АНТИКОРУПЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ВІДПОВІДНО ДО ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ¹

У статті досліджено напрями реформування антикорупційного законодавства України відповідно до європейських стандартів. Встановлено, що трансформації національних правових систем у Європі відбуваються відповідно до одних з найкращих антропологічних стандартів права у світі. Утвердження верховенства загальнолюдських прав людини під час та за наслідками перебігу цих процесів залишається головною метою публічної влади громадянського суспільства. Вивчення релевантного європейського досвіду передбачає виявлення функціональних прогалів інститутів фінансового та іншого контролю законності отримуваних доходів. Також перевіряється адекватність доходом здійснених витрат й інших складових антикорупційних вимог до публічних службовців. Процедури антикорупційного контролю опосередковані технічними засобами та відповідним програмним забезпеченням. Вони запозичені з країн європейської традиції права на підставі критичного осмислення їхньої телеологічної придатності до протидії корупції у вітчизняних політико-правових реаліях. Перетворення такого досвіду поширення цифрового формату антикорупційної політики означає також їхню відповідність конструктивним якість правових традицій та інших життєтворчих компонентів правової системи України. Метою стає органічне поєднання вітчизняних правових традицій з відповідними європейськими цінностями, що забезпечують відкритість громадянського суспільства для своєчасного впровадження у право реальність спрямованих на соціальний поступ рішень (діянь). Наголошено, що для цього сапліментарно використовується методологічний інструментарій аксіології права як основного підходу до дослідження предмету. Його складовими частинами стали системи методів наукового пізнання синергетики та юридичної компаративістики.

Підсумовано, що успішність перетворень антикорупційного характеру на практиці забезпечується за рахунок належного функціонування судів, прокуратури, слідчих та інших інститутів повноцінної інфраструктури з протидії корупції. Організаційно антикорупційна інфраструктура країн Східної та Південної Європи разом з Україною найбільш потужна, порівняно з будь-якими іншими європейськими країнами. Її створення зумовлене необхідністю посилення практичного впровадження антикорупційної політики. Водночас ефективність системи протидії корупції в інших високорозвинених країнах Європи сукупно зумовлена наявністю у них детальних інструкцій здійснення повноважень публічними службовцями, їхнім належним соціально-економічним захистом, незалежністю суддів, усталеністю добросовісних практик публічного врядування, які органічно поєднані з їхніми традиціями права й правовою культурою населення (наприклад, в частині поширеності повідомлень про корупцію від громадян, практик викривання недобросовісності тощо); програмами протидії політичної корупції у парламентах.

Ключові слова: антикорупційна інфраструктура, громадянське суспільство, добросовісність, Європа, законність, інститут права, корупція, правовий стандарт, правові цінності.

¹ Видання здійснено в рамках проекту Європейського Союзу за програмою Еразмус+, напрям Жана Моне, шифр 611790-EPP-1-2019-1-UA-EPPJMO-MODULE «Загальноєвропейська конвергенція правових, економічних та культурологічних основ попередження корупції». Підтримка Європейської Комісії у створенні цього видання не означає схвалення змісту, який відображає лише погляди авторів, і Комісія не може нести відповідальність за будь-яке використання інформації, що міститься в ньому / Publication prepared and funded under Erasmus+ Jean Monnet Actions 611790-EPP-1-2019-1-UA-EPPJMO-MODULE «Pan-European convergence of legal, economic and cultural foundations for the prevention of corruption». The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein

Постановка проблеми. Слабкість міжнародних інститутів з протидії корупції на глобальному рівні зумовлює домінування тренду недоброчесності у правових відносинах із забезпечення державою інтересів власної нації через підкуп посадових осіб публічної адміністрації (членів парламенту) чи іншим корупційним способом. У підсумку організована злочинність все більше набуває транскордонного характеру, а складність цього виду злочинної діяльності вимагає від публічної влади пристосування задля збереження ефективності в антикорупційній роботі, зокрема й через обрання придатних інструментів для боротьби з нею. На це спрямовані зусилля із гармонізації вітчизняної системи адміністративно-правових регуляторів відносин у сфері запобігання корупції з відповідними стандартами Європейського Союзу та його країн-членів – їхніх взаємодії та взаємопроникнення, розширення діапазону антикорупційних інститутів, зростання взаємозалежності та конструктивної правової енергії сукупної дії, ефективності їхнього застосування на практиці відносно суб'єктів у межах єдиного європейського публічно-правового простору. Правова й управлінські культури вищого рівня детермінують утвердження у соціальній практиці справедливості та інших принципів права, які складають основу для впровадження у практику правових відносин потрібних стандартів із протидії корупції. Це частина єдиної системи добросчесно функціонуючої влади держави, яка уможливує системне відтворення правової культури членів життєздатної нації тощо. Ступінь фактичної відповідності публічної влади правовим засадам елімінації корупційних ризиків з її професійної діяльності в умовах трансформації правової системи українського суспільства являє собою пряму пропорційну залежність зі станом стійкого розвитку останнього на паритетних засадах з високорозвиненими націями Європи. Ефективність національних моделей з протидії корупції визначено за параметрами правової культури громадян, якості правових норм і/або призначених для належного застосування цих норм уповноважених підрозділів (уповноважених осіб) з питань запобігання та виявлення корупції, інших інститутів антикорупційної інфраструктури. Продуктивність їхніх варіацій для нації історично детермінована й диференціюється обставинами різних періодів життя, природа яких онтологічно об'єктивна. Її урахування під час наслідування стандартів добросчесного управління забезпечує її ефективність в частині задоволення публічного

інтересу на тлі викликів конкретного історичного часу в Україні.

Мета статті – розкрити напрями реформування антикорупційного законодавства України відповідно до європейських стандартів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Будь-яке наукове дослідження проблем із протидії корупції актуальне за визначенням. Незважаючи на вже наявні розробки, мінливість життя висуває нові питання, які вимагають нагального вирішення. Й у цьому зв'язку низка робіт Ю. П. Битяка, В. М. Гаращука, С. Д. Гусарева, О. М. Джузи, О. О. Дудорова, М. І. Козюбри, В. К. Колпакова, Т. О. Коломоєць, А. Т. Комзюка, М. В. Костицького, О. В. Кузьменко, Д. М. Лук'янця, Д. В. Лученка, С. І. Максимова, О. Бондаренко дослідив концепцію кримінально-правової протидії корупції в Україні; Головін Б.М., Батиргарєєва В.С., Новіков О.В. та інші – запобігання корупції у приватному секторі; Д. О. Іщук – адміністративно-правовий статус спеціалізованих суб'єктів протидії корупції в Україні; В. М. Трепак – теоретико-прикладні проблеми протидії корупції в Україні; В. В. Франчук, Д. Д. Корецька-Шукевич – дослідили правопорушення, пов'язані з корупцією, адміністративно-правові засади протидії їм. Багато інших вчених виконали низку інших наукових досліджень, що стали базовими з порушеної авторами проблематики, залишивши водночас їм свій простір для наукових пошуків.

Основний зміст роботи. Розвиваючи концептуальні положення про успішність реалізації антикорупційної стратегії й відповідних програм на державному та громадському рівні, які демонструють успішні європейські країни, відзначимо наступне.

У Нідерландах існує трьохрівнева система протидії корупції. Перший рівень представляють відділи внутрішніх справ (внутрішні служби безпеки), які функціонують у міністерствах та у більшості державних, установ, організацій. Наступним структурним рівнем в системі боротьби з корупцією є так звана Служба Громадського Звинувачення (The Public Prosecution Service), яка має дев'ятнадцять регіональних офісів, в кожному з яких є свій громадський обвинувач, який веде справи по кримінальним розслідуванням. Національний громадський обвинувач, в свою чергу співпрацює з генеральною прокуратурою («Rijksrecherche»), яка складає третій організаційний рівень в системі боротьби з корупцією. Статтею 178 Кримінального Уложення Королівства Нідерланди від 1881 року була введена сувора

відповідальність для осіб, які дають подарунок або тільки обіцяють вручити подарунок з тим, щоб вплинути на прийняття рішення, яке розглядається суддею у справі у вигляді ув'язнення на термін до 6 років. Якщо подарунок чи обіцянка подарунка було дано з тим, щоб досягти засудження невинного по кримінальній справі, то Уложення в цьому випадку встановлювало покарання для хабародавця до 9 років позбавлення волі. Чесність і незаплямована репутація є безумовною суспільною цінністю і обов'язковою якістю громадянина, що перебуває на службі у суспільства, захист добросовісності грає не менш важливу роль в антикорупційній політиці, ніж її стимулювання. Корупційні справи в Нідерландах визначаються як «справи з нанесення серйозного збитку репутації державного службовця». І це не випадково. Тим самим підкреслюється, що завдання слідства не тільки зловити і покарати корумповану особу, але й захистити репутацію того, кого суспільство незаслужено запідозрило в корупції. Державний чиновник, який викритий в отриманні хабара, розглядається, з точки зору моралі, як ворог держави і до кінця життя отримує заборону на зайняття посад в органах влади, втрачає всі соціальні пільги, які надає державна служба, наприклад, пенсійне та соціальне обслуговування. Важливу роль у моніторингу корупції відіграє інститут добровільних інформаторів, що повідомляють в контролюючі органи про відомі їм випадки підкупу посадових осіб. У той же час громадяни, які направляють для перевірки до органів влади повідомлення неправдивого характеру, по-перше, втрачають суспільну довіру і репутацію до себе як до джерела достовірної інформації, а по-друге, можуть бути притягнуті за наклеп і приниження гідності особистості до суворого кримінального покарання. Не залишається поза цією політикою і поліція, яка свою владу отримує від населення і відповідно до закону від 1993 р. «Про поліцію» реалізує її на основі партнерських відносин з цим суспільством. Поліція в Нідерландах є частиною громадянського суспільства. Поліцейський у Нідерландах зобов'язаний проявляти високий професіоналізм у своїй діяльності і бути прикладом законслухняної поведінки. Голландці вважають, що поліцейський тільки тоді буде користуватися повною довірою у народі, коли громадськість буде впевнена в невідкупності поліції.

У Сполученому Королівстві Великої Британії і Північної Ірландії сприйняття корупції традиційно більш нетерпиме порівняно з населенням в Україні. Основною сферою корумпованості

залишається фінансовий сектор, особливо банківський та інвестиційний (за участі транснаціональних корпорацій), а також галузь політики. Якщо проблеми з корупцією у британській поліції зустрічаються час від часу, то серед суддів це явище викорінено. На законодавчому рівні ухвалено закони з протидії корупції і спеціально з протидії хабарництву [1].

Антикорупційна система Великобританії характеризується наявністю високих стандартів громадянської поведінки, ефективним соціальним контролем за державними службовцями, скасування парламентського імунітету для депутатів які вчинили корупційні дії. Основу антикорупційного законодавства складають Закон про хабарництво в публічних організаціях 1889 р. і закони про попередження корупції 1906 і 1916 рр. Законом про «Продаж посад» 1809 року в редакції Закону «Про кримінальне право» 1967 року передбачена відповідальність за корупцію у вигляді продажу, купівлі, угод з метою отримання якої-небудь посади, у тому числі й роботи по найму. Винні караються позбавленням волі на строк до двох років і позбавленням права назавжди посідати відповідну посаду. У 1995 році Комітетом Нолана сформульовано сім принципів державної роботи чиновників, які закладені у своєрідному Кодексі поведінки: некористолюбство – служіння тільки громадським інтересам, відмова від яких-небудь дій для досягнення матеріальних і фінансових вигод для себе, своєї сім'ї та друзів; невідкупність – недопущення якої-небудь фінансової або іншої залежності від зовнішніх осіб або організацій, які можуть вплинути на виконання офіційних обов'язків; об'єктивність – неупереджене вирішення всіх питань; підзвітність – відповідальність за вчиненні дії перед суспільством і надання повної інформації в разі публічної перевірки; відкритість – максимальне інформування суспільства про всі рішення і дії, їх обґрунтованість (при цьому скорочення інформації допустиме при необхідності дотримання вищих громадських інтересів); чесність – обов'язкове повідомлення про свої приватні інтереси, пов'язані з громадськими обов'язками, вжиття всіх заходів для вирішення можливих конфліктів на користь громадських інтересів; лідерство – дотримання принципів лідерства й особистого прикладу у виконанні стандартів громадського життя [2]. Ці принципи схожі на правила етичної поведінки для китайських чиновників, запроваджені у 2012 р. [3].

У Великобританії співробітники державної служби протягом двох років після виходу на

пенсію або звільнення не мають права обіймати посаду в приватному підприємстві без дозволу свого відомства. Це правило поширюється і на тих колишніх службовців, які мають намір заснувати власну фірму для консультування приватних підприємців. Такі дозволи видаються тільки в тому випадку, якщо дії конкретного чиновника «не викликають підозри», що він у період своєї роботи в державній установі надавав певним фірмам пільги та переваги в розрахунку на відповідну подяку з їх боку в майбутньому. Загальним правилом є те, що колишнім службовцям забороняється переходити на роботу в такі приватні компанії, з якими ведуть справи їх колишнє відомство. Важливу роль відіграють інститути громадянського суспільства, в першу чергу, багаточисленні неурядові організації, ЗМІ. Не останнім інструментом є заохочення доносів, які позиціонуються як прояв активної громадянської позиції. Сигнали від громадськості, експертів неурядових організацій і ЗМІ, дуже часто складають основу, в тому числі гучних антикорупційних справ у Великобританії.

Відчутні результати у протидії корупції досягнуті в Німеччині. Організаційно-правовий механізм попередження корупції в цій державі передбачає: визначення переліку посад схильних до корупції; посилення відомчого контролю у формі ревізій; особливий підхід при призначенні осіб на посади, виконання яких допускає можливість здійснення корупційних дій; навчання і підвищення кваліфікації співробітників для неприйняття ними дій, що підпадають під склад корупційних злочинів; посилення службового нагляду керівництвом федерального органу; ротація персоналу, що займає посади, найбільш схильні до корупції; суворе дотримання приписаних процедур при виділенні і оформленні державних замовлень; чіткий поділ етапів, пов'язаних з плануванням, виділенням і розрахунками при оформленні державних замовлень. Окрему увагу приділяється системі адміністративних заборон на державній службі, серед яких законодавством визначено заборони, а саме: 1) на здійснення державним службовцем підприємницької діяльності як особисто, так і через довірених осіб, в тому числі участь у діяльності правління, наглядової ради або в іншому органі товариства, товариства або підприємства будь-якої іншої правової форми; 2) на заняття посади в раніше підконтрольних організаціях протягом 5 років після залишення державної служби. У разі відставки чиновник повинен отримати дозвіл уряду на роботу в приватному секторі, якщо колишня діяльність службовця мала

відношення до даного виду діяльності. В іншому випадку поведінка державних службовців може розглядатися як корупційна.

Королівство Данія щорічно займає високу позицію серед країн з високоефективними інструментами з протидії хабарництву і, отже, з низьким рівнем корупції. Основу антикорупційного законодавства цієї держави складають законодавчі акти про адміністративну та кримінальну відповідальність за вчинення корупційних злочинів. Максимальний термін позбавлення волі за хабарництво, передбачений Кримінальним кодексом Данії, на державній службі становить – 6 років, у приватному секторі – 4 роки 251. Діяльність державних службовців регламентується кодексом честі чиновників. Сильне і розвинуте громадянське суспільство (42% населення займається волонтерством та благодійністю) здатне заявляти про випадки корупції в особі громадян, які реалізують таким чином право на свободу висловлювання своєї думки й виявляють готовність нести відповідальність за сказане перед судом, звертаючись до правоохоронних органів для проведення розслідувань на предмет виявлення фактів корупції. В сфері господарських відносин, які за визначенням має найбільший потенціал корупційних вигод, а, відповідно, й ризиків, ця країна має низку ефективних антикорупційних організацій, а саме: Датське агентство міжнародного розвитку, Торговий рада Данії, Датське агентство по кредитуванню експортних організацій, Конфедерація датської промисловості, Фонд індустріалізації для країн, що розвиваються [4, с. 90-91].

Республіка Греція з 2013 р. до основних напрямів Національного стратегічного плану дій по боротьбі з корупцією внесла заходи з ухвалення кодексу поведінки для членів парламенту і збільшення складу контрольно-ревізійної комісії, яка здійснює перевірку фактів подачі декларацій про майно і доходи. Крім цього, були передбачені заходи з підвищення інформованості громадськості в галузі боротьби з корупцією, поліпшення транспарентності та посилення підзвітності органів державної влади. У Румунії антикорупційне реформування спрямоване на подолання політичної корупції, яка найбільшою мірою руйнує правові відносини у країні. Зокрема передбачено прийняття Кодексу поведінки для парламентаріїв і внесення змін і доповнень до Закону «Про статус депутатів і сенаторів», що спрямовані на створення парламентської дисципліни, прозорості роботи, декларування власності, елімінацію конфлікту інтересів, розширення знань, необхідних

для ефективного здійснення депутатських повноважень. Ця робота проводилася двома комітетами парламенту з правових питань і Об'єднаним комітетом з питань статусу депутатів і сенаторів з урахуванням зауважень парламенту ЄС та інших європейських інститутів, за участі представників громадянського суспільства Румунії [5, с. 9-10].

Європейські країни високого й стійкого рівня розвитку створюють суди, які організаційно й функціонально призначені для відправлення антикорупційного правосуддя. Україна наразі продовжує антикорупційні реформи, зокрема, вживає заходів для ефективності її Вищого антикорупційного суду (Закон України від 07.06.2018 № 2447-VIII), який розпочав свою роботу 05.09.2019 р. й потребує запозичення відповідного успішного досвіду зарубіжних країн. Специфіка такої потреби визначальною мірою детермінована контекстом інтеграції до ЄС, а тому особливої цінності набуває досвід європейських країн, які мають суди такого типу. Серед них всього три країни Республіка Словаччина (Slovenská republika), Республіка Хорватія і Республіка Болгарія.

У складі антикорупційної інфраструктури важливість досліджуваних судів пояснюється їхньою інституційною спроможністю вирішувати корупційні справи, за рахунок чого очікується мінімізація корупційних проблем до рівня прийнятного для стандартів законодавства ЄС. Інакше корупційний фактор робить суспільство незбалансованим, адже такий тип проблем є системною перешкодою для організації та ефективної діяльності органів державної влади. Врешті-решт корупція суттєво ускладнює темп та якість інтеграції України та Республіки Словаччина до структур ЄС відповідно до паритетних засад. Наприклад, згідно з дослідженням Словацької Академії наук, слід прийняти більш суворі антикорупційні заходи і підвищити ефективність судової системи по відстоюванню прав інвесторів [6]. Серйозними проблемами антикорупційної політики залишається політичний тиск на поліцію; питання фінансування політичних партій (у т. ч. ефективних механізмів контролю за їхніми витратами); однією з найбільш корумпованих сфер залишається охорона здоров'я; істотною проблемою у сфері антикорупційної політики є ситуації щодо судочинства – слабкість та залежність судової гілки державної влади визначається істотним впливом та втручанням з боку політиків, а також значним обсягом справ у судах, що зумовлює затягування розгляду справ, а також постійні зміни законодавства; незавершеність законодавчої роботи

та недостатня воля чиновників, відсталість інституційної основи роботи антикорупційних механізмів [7, с. 30]. Slovenská republika перша держава Європи, яка вирішила створити Спеціальний суд (Špeciálny súd, фактично Антикорупційний кримінальний суд) та прокуратуру як спеціальні установи в судовій та прокурорській системах та ключові елементи всієї антикорупційної інфраструктури. Ухвалений парламентом у 2003 р. закон про створення Спеціального суду, що здійснює судові провадження у справах з корупції та організованої злочинності, було впроваджено у реальному житті у 2005 р., коли цей суд почав працювати [8].

Потреба у створенні спеціалізованої установи у Республіці Болгарії для відправлення правосуддя за категорією корупційних кримінальних була зумовлена потужною корупцією, яка виключала ефективність реформування на шляху інтеграції до високих стандартів публічного адміністрування у ЄС [9, с. 114]. Боротьба з організованою злочинністю є викликом для будь-якої країни. Організована злочинність все більше набуває транскордонного характеру, а складність цього виду злочинної діяльності вимагає наявності інших інструментів зустрічної дії, ніж тих, що призначені для боротьби зі звичайною злочинністю. Звернення до спеціалізованих органів на перший погляд здається привабливою ідеєю. Болгарія – одна з тих країн, в яких за останні кілька років були реструктуровані або створені абсолютно нові органи, головною місією яких є боротьба з організованою злочинністю. Спеціалізовані суди та Спеціалізована прокуратура – приклади таких структур, поява яких значною мірою відповідає реакції на критику ЄС щодо відсутності видимих результатів у боротьбі з організованою злочинністю [10, с. 6]. Профільним нормативно-правовим актом антикорупційного змісту в кінці грудня 2017 р. став Закон «Про запобігання корупції та конфіскацію незаконно набутого майна» (втратили чинність Законите «За публичност на имуществото на лица, заемащи висши държавни и други длъжности» 2000 р., «За предотвратяване и установяване на конфликт на интереси» 2008 р., «За отнемане в полза на държавата на незаконно придобито имущество» 2012 р.) [11].

Потужними антикорупційними структурами стали також спеціалізовані інститути управління, судової й досудової юстиції у Республіці Хорватія: 1) департаменти (палати) найбільших окружних/повітових ординарних/загальних судів (redovni sudovi) країни, що спеціалізуються на розгляді

справ про організовану злочинність та корупцію й територіально розташовані у містах (Županijski sud u/ County court in) Загребі / Zagrebu, Рієці / Rijeci, Спліті / Splitu та Осієку / Osijeku (ст. 14, ч. 4 ст. 37); спеціалізований суд – Вищий кримінальний суд Республіки Хорватія (specijalizirani sudovi – Visoki kazneni sud Republike Hrvatske) вирішує у другій інстанції скарги на рішення окружних судів у кримінальних справах (ст. 14, 26а); Верховний суд Республіки Хорватія – Vrhovni sud Republike Hrvatske (ст. / Članak 14); 2) Бюро по боротьбі з корупцією та організованою злочинністю при Державній прокуратурі (хорват. Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta u Državno odvjetništvo); 3) Управління по боротьбі з корупцією та організованою злочинністю, Служба внутрішнього контролю з 2001 р. у складі МВС (Offices for Suppression of Corruption and Organised Crime / ранише мав назву Department for Economic Crime and Corruption – Департамент по боротьбі з економічною злочинністю та корупцією; Office for Internal Control); 4) Антикорупційний сектор Міністерства юстиції – контролює виконання антикорупційних заходів в уряді країни [12; 13].

Висновки. Отже, трансформації національних правових систем у Європі відбуваються до одних з найкращих антропологічних стандартів у світі. Утвердження верховенства загальнонародських прав людини під час та за наслідками перебігу цих процесів залишається головною метою публічної влади відкритого громадянського суспільства. Вивчення релевантного європейського досвіду передбачає виявлення функціональних прогалин інститутів фінансового та іншого контролю законності отримуваних доходів, адекватності їм здійснених витрат й інших складових антикорупційних вимог до публічних службовців через посередництво технічних засобів та відповідного програмного забезпечення, запозичених з країн європейської традиції права з критичним осмисленням їхньої телеологіч-

ної придатності до протидії корупції у вітчизняних політико-правових реаліях. Перетворення такого досвіду означає також поширення цифрового формату антикорупційної політики, відповідно до конструктивних якостей правових традицій та інших життєтворчих компонентів правової системи України, органічно поєднаних з відповідними європейськими цінностями, що забезпечують відкритість громадянського суспільства для своєчасного впровадження у правову реальність спрямованих на соціальний поступ рішень (діянь) й, власне, самий цей поступ. Для цього сапліментарно використовується методологічний інструментарій аксіології права як основного підходу до дослідження предмету, так і як складової частини системи методів наукового пізнання синергетики та юридичної компаративістики.

Успішність перетворень такого характеру на практиці забезпечується за рахунок належного функціонування судів, прокуратури, слідчих та інших інститутів повноцінної інфраструктури з протидії корупції. Організаційно антикорупційна інфраструктура країн Східної та Південної Європи разом з Україною найбільш потужна, порівняно з будь-якими іншими європейськими країнами. Її створення зумовлене необхідністю посилення практичного впровадження антикорупційної політики. Водночас ефективність системи протидії корупції в інших високорозвинених країнах Європи сукупно зумовлена наявністю у них детальних інструкцій здійснення повноважень публічними службовцями, їхнім належним соціально-економічним захистом, незалежністю суддів, усталеністю добросовісних практик публічного врядування, які органічно поєднані з їхніми традиціями права й правової культурою населення (наприклад, в частині поширеності повідомлень про корупцію від громадян, практик викривання недобросовісності тощо); програмами протидії політичній корупції у парламентах.

Список літератури:

1. Sandu A. M., Nitu C. M. L. Perception corruption in public administration. *Contemporary Readings in Law and Social Justice*. Vol. 6. 2014. P. 426-431.
2. Євграфова Є. П. Об'єктивність права: теоретико-прикладні засади : дис... д-ра юрид. наук: 12.00.01. К., 2016. 448 с.
3. An eight-point regulation (八项规定) : the country's top-ruling body, adopted in a meeting of the Political Bureau of the Communist Party of China Central Committee 04.12.2012. URL : https://cpcchina.chinadaily.com.cn/2012-12/05/content_15992256.htm
4. Судоплатова О. И. Современные технологии антикоррупционных практик: зарубежный и российский опыт применения: дис... канд. полит. наук: 23.00.02. М. 2017. 140 с.
5. Роль парламентов государств-членов ЧЭС в укреплении правовой основы противодействия коррупции: доклад GA46/LC46/REP/15/r на 46-му Пленарному Засіданні ГА ПАЧЕС. 26.11.2015. URL: <http://www.pabsec.org/depo/documents/reports-and-recommendations/ru-rep-lybo2529so.pdf>

6. Годовой обзор состояния экономики и основных направлений внешнеэкономической деятельности Словацкой Республики в 2017 г. URL: https://www.polpred.com/upload/pdf/obzor_economy_Slovakia_2017.pdf
7. Головачко В. М., Максименко Д. В., Шершун В. В. Борьба проти корупції в Україні, Румунії, Угорщині та Словаччині. Наук. Вісн. Мукач. Держ. Ун-ту. Серія Економіка. 2019. Вип. 2. С. 27-32
8. O Zriadení Špeciálneho súdu a Úradu špeciálnej prokuratúry a o zmene a doplnení niektorých zákonov : Zákon Slovenskej republiky 21.10.2003 č. 458/2003. URL: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2003-458#f2942070>
9. Білас А. І. Правоохоронна діяльність країн ЄС: порівняльно-правове дослідження : дис... канд. юрид. наук: 12.00.01. К., 2016. 227 с.
10. Илкова Р., Смедовска-Тонева Р. Специализираният наказателен съд: правна рамка и дейност (2012–2013 г.). София : РискМонитор, 2014. 44 с.
11. За предотвратяване на корупцията и отнемане на незаконно придобито имущество: Законът от 20.12.2017. URL: <https://www.lex.bg/bg/laws/ldoc/2137180227>
12. O Sudovima : Zakona Republike Hrvatske № 022-03/18-01/31 od 06.07.srpnja.2018. Narodnim novinama. OG 67/2018. № 1362. 25.07.2018. P. 40.
13. Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta : Zakona Republike Hrvatske № 71-05-03/1-09-2 od 30.06.2009. URL : <http://www.dorh.hr/Default.aspx?art=7498>

Makarenkov O.L., Kolomojets T.O. DETERMINATION OF WAYS TO REFORM THE ANTI-CORRUPTION LEGISLATION OF UKRAINE IN ACCORDANCE WITH EUROPEAN STANDARDS

The article reveals the determination of ways to reform the anti-corruption legislation of Ukraine in accordance with European standards. It is determined that transformations of national legal systems in Europe are taking place according to some of the best anthropological standards of law in the world. Affirming the supremacy of universal human rights during and as a result of these processes remains the main goal of the public authority of civil society. The study of the relevant European experience involves the identification of functional gaps in the institutions of financial and other control of the received income legality. Adequacy of incurred expenses and other components of anti-corruption requirements for public officials is also subject to verification. Anti-corruption control procedures are mediated by technical means and appropriate software. They are borrowed from the countries of the European tradition of law on the basis of a critical understanding of their teleological suitability for combating corruption in domestic political and legal realities. The transformation of this experience of spreading the digital format of anti-corruption policy also means their compliance with the constructive qualities of legal traditions and other vital components of the legal system of Ukraine. The goal is an organic combination of domestic legal traditions with corresponding European values, which ensure the openness of civil society for the timely implementation into legal reality of decisions (actions) aimed at social progress. It is emphasized that for this the methodological toolkit of legal axiology is additionally used as the main approach to the study of the subject. Its component parts were the systems of synergetics and legal comparativistics scientific cognition methods.

It is concluded that the success of anti-corruption transformations in practice is ensured due to the proper functioning of courts, the prosecutor's office, investigators and other institutions of a full-fledged anti-corruption infrastructure. Organizationally, the anti-corruption infrastructure of the Eastern and Southern Europe countries, together with Ukraine, is the most powerful, compared to any other European countries. Its creation is due to the need to strengthen the practical implementation of anti-corruption policy. Concomitantly, the effectiveness of the anti-corruption system in other highly developed European countries is collectively determined by the presence in them of detailed instructions for the exercise of powers by public officials, their proper social and economic protection, the independence of judges, the establishment of virtuous practices of public governance, which are organically combined with their traditions of law and the legal culture of the population (for example, in terms of the corruption reports prevalence from citizens, practices of exposing dishonesty, etc.); programs to combat political corruption in parliaments.

Key words: anti-corruption infrastructure, civil society, integrity, Europe, legality, institution of law, corruption, legal standard, legal values.